

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

จากสถานการณ์ราคาน้ำมันในตลาดโลกที่ปรับตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่กลางปี 2547 ทำให้ทั่วโลกต้องเผชิญกับวิกฤตพลังงานอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ประเทศไทยต้องเสียเงินตราต่างประเทศในการนำเข้าน้ำมัน ประกอบกับการใช้น้ำมันของประเทศโดยเฉพาะน้ำมันดีเซลมีอัตราเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว รัฐบาลจึงมีนโยบายที่จะลดการพึ่งพาการนำเข้าน้ำมันและใช้พลังงานทดแทนน้ำมันเพิ่มมากขึ้น หลายส่วนงานจึงได้พยายามที่จะพัฒนาแหล่งพลังงานทดแทนการนำเข้าน้ำมันดังกล่าวโดยใช้วัตถุดิบภายในประเทศ เช่น พืชน้ำมัน น้ำมันพืชที่ใช้แล้ว มาผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ใช้แทนน้ำมันดีเซล หรือเรียกว่า ไบโอดีเซล กระทรวงพลังงานได้ส่งเสริมการผลิตน้ำมันไบโอดีเซลในระดับชุมชน เพื่อให้ชุมชนสามารถผลิตน้ำมันไบโอดีเซลและนำไปใช้เป็นเชื้อเพลิงสำหรับเครื่องจักรกลการเกษตร และเครื่องยนตรอบตัวภายในชุมชน หรือหากมีเหลือสามารถจำหน่ายนำรายได้เข้าชุมชนต่อไป เพื่อให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน (กรมธุรกิจพลังงาน กระทรวงพลังงาน, 2550.ออนไลน์)

จังหวัดเชียงใหม่ โดยสถาบันวิจัยและพัฒนาพลังงานมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ภายใต้การสนับสนุนของสำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน กระทรวงพลังงาน ได้ศึกษาการนำน้ำมันพืชใช้แล้วมาผลิตน้ำมันไบโอดีเซลเพื่อทดแทนน้ำมันดีเซล และขยายผลสู่ชุมชนเพื่อเผยแพร่เทคนิค ขั้นตอน วิธีการ และแนวทางการสร้างเครื่องผลิตไบโอดีเซลใช้ในชุมชนของตนเอง ซึ่งได้รับความสนใจเป็นอย่างมากจากหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน ชุมชนและประชาชนทั่วไปเข้าร่วมโครงการอบรมอย่างต่อเนื่อง (องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแก้ว.2550)

จากการส่งเสริมการผลิตน้ำมันไบโอดีเซลดังกล่าวทำให้ชุมชนและผู้ประกอบการบางรายสนใจผลิตออกมาเป็นน้ำมันที่ชุมชนสามารถใช้และจำหน่ายได้จริง จึงมีการรวมตัวจัดตั้งกลุ่มผลิตน้ำมันไบโอดีเซลโดยใช้น้ำมันพืชหรือน้ำมันสัตว์ที่ใช้แล้วขึ้น กลุ่มไบโอดีเซลของแม่บ้าน ตำบลหนองแก้วอำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นกลุ่มต้นแบบแรกที่มีการจัดตั้ง มีสมาชิกทั้งหมด 167 คน มีลักษณะการดำเนินงานแบบสหกรณ์ได้รับการสนับสนุนเงินทุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลและระดมเงินทุนจากสมาชิกกลุ่มโดยจะผลิตและจำหน่ายให้กับสมาชิกในกลุ่มก่อนหลังจากนั้นหากมีปริมาณน้ำมันมากเกินความต้องการจึงจัดจำหน่ายให้กับชุมชนใกล้เคียงซึ่งถือว่าการดำเนินการของ

กลุ่มต้นแบบประสบความสำเร็จ การผลิตไบโอดีเซลของกลุ่มแม่บ้านตำบลหนองแก้ว มีกำลังการผลิต 150 ลิตรต่อครั้ง ใช้เวลาในการผลิต 48 ชั่วโมง ผลิตสัปดาห์ละ 3 ครั้ง ใน 1 ปีผลิตได้ 144 ครั้ง คิดเป็นกำลังผลิตเท่ากับ 21,600 ลิตรต่อปี การจัดตั้งสถานีนีบริกรน้ำมันดังกล่าวสร้างความสำเร็จให้ชุมชนและผู้ผลิตเป็นอย่างดี แต่ปัญหาที่ชุมชนและผู้ผลิตพบคือ ผลิตกันยังมีคุณภาพไม่คืบตามความต้องการของผู้บริโภค อีกทั้งปริมาณน้ำมันที่มีให้บริการก็มีปริมาณไม่เพียงพอกับความต้องการใช้ และในส่วนการบริการก็ยังมีปัญหาคือพนักงานยังขาดความชำนาญ อีกทั้งยังมีราคาไม่แตกต่างกับราคาน้ำมันไบโอดีเซลตามท้องตลาด (องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแก้ว.2550)

ดังนั้นผู้ศึกษาจึงสนใจศึกษาปัจจัยที่มีผลการตัดสินใจใช้น้ำมันไบโอดีเซลจากน้ำมันพืชที่ใช้แล้วของเกษตรกรในตำบลหนองแก้วอำเภอหางดงจังหวัดเชียงใหม่ซึ่งเป็นชุมชนต้นแบบในเรื่องการผลิตไบโอดีเซลขึ้นใช้เองในชุมชนเพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้น้ำมันไบโอดีเซลและสิ่งที่เกษตรกรต้องการตลอดจนปัญหาที่เกษตรกรได้พบจากการใช้น้ำมันไบโอดีเซล อีกทั้งยังเป็นการใช้ทรัพยากรน้ำมันอย่างคุ้มค่าเนื่องจากน้ำมันที่นำมาทำเป็นวัตถุดิบเพื่อผลิตไบโอดีเซลส่วนใหญ่ได้มาจากอุตสาหกรรมของทอดต่างๆ ซึ่งเป็นการนำน้ำมันที่เหลือจากการใช้แล้วมาทำให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่าเป็นการส่งเสริมและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและช่วยลดปัญหาเรื่องขยะและมลพิษทางน้ำและเพื่อเป็นประโยชน์กับชุมชนอื่นที่ต้องการจัดตั้งในอนาคต

1.2 วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาการตัดสินใจใช้น้ำมันไบโอดีเซลจากน้ำมันพืชที่ใช้แล้วของเกษตรกรในตำบลหนองแก้วอำเภอหางดงจังหวัดเชียงใหม่

1.3 ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทราบปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้น้ำมันไบโอดีเซลจากน้ำมันพืชที่ใช้แล้วของเกษตรกรในตำบลหนองแก้วอำเภอหางดงจังหวัดเชียงใหม่
2. ทราบปัญหาที่เกษตรกรได้รับจากการใช้น้ำมันไบโอดีเซล เพื่อเป็นแนวทางให้ในส่วนของรัฐบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลและในส่วนที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลที่ได้รับมาข้างต้นไปใช้ในการวางแผนการส่งเสริมและปรับปรุงแก้ไขปัญหาเพื่อพัฒนาในด้านการให้การส่งเสริมเพื่อตอบสนองความต้องการของเกษตรกรต่อไป

1.4 นิยามศัพท์

การตัดสินใจ หมายถึง กระบวนการเลือกทางใดทางหนึ่งจากหลายๆทางเลือก ได้พิจารณาหรือประเมินอย่างดีแล้วว่าเป็นทางให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย

น้ำมันไบโอดีเซล หมายถึง น้ำมันไบโอดีเซลที่ได้จากการผลิตของกลุ่มแม่บ้านตำบลหนองแก้ว อำเภอหางดงจังหวัดเชียงใหม่ โดยนำน้ำมันพืชชนิดต่างๆ หรือไขมันสัตว์รวมทั้งน้ำมันที่ใช้แล้วจากการปรุงอาหาร มาเข้ากระบวนการเปลี่ยนแปลงทางเคมีมีคุณสมบัติทดแทนน้ำมันดีเซลได้

เกษตรกร หมายถึง ประชากรที่ประกอบอาชีพการเกษตร ในตำบลหนองแก้ว อำเภอหางดงจังหวัดเชียงใหม่ เช่น ประกอบอาชีพปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ ทำการประมง เป็นต้น